

**Sprawozdanie za 2017 r.
z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Jarosławiu
z zestawieniem potrzeb w zakresie systemu pieczy zastępczej.**

1. RODZINNA PIECZA ZASTĘPCZA

1.1 Świadczenia dla rodzin zastępczych

Kwota świadczenia miesięcznego dla rodziny zastępczej na każde dziecko:

- spokrewnione - 660 zł
- niezawodowe - 1000,00 zł
- zawodowe - 1000,00 zł

Kwoty przyznane na świadczenia fakultatywne :

- do wypoczynku – w łącznej kwocie 9.450,96 zł dla 19 dzieci

- dofinansowanie kosztów utrzymania domu jednorodzinnego, energii elektrycznej i ciepłej (dotyczy tylko rodzin zastępczych zawodowych) – dla 3-ch rodzin zawodowych w łącznej kwocie – 11.638,97 zł. W tych rodzinach wychowało się 10 dzieci (a od września 2017r. - 13 dzieci). Z tego 5 pochodzących z innych powiatów, gdzie świadczenie jest refundowane przez powiat radomszczański (4 dzieci) i kolbuszowski (1 dziecko).

- jednorazowa pomoc na zagospodarowanie nowo przyjętego dziecka do rodziny zastępczej – dla 6 rodzin, w których wychowuje się 12 dzieci na łączną kwotę 20.627 zł,

- na pokrycie kosztów związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych – dla 1 dziecka na kwotę 1.500,00 zł

Na terenie naszego powiatu było umieszczonych 24 dzieci, które pochodzą z innych powiatów i powiaty te finansują ich pobyt w rodzinach zastępczych. Są to powiaty: radomszczański, ostrowiecki, przeworski, lubaczowski, kolbuszowski, świdnicki, legionowo, przemyski, kutnowski, wałbrzyski oraz miasta: Przemyśl, Sosnowiec, Tychy. Powiaty te w 2017r. zwróciły koszty utrzymania swoich wychowanków w rodzinach zastępczych na terenie naszego powiatu na kwotę 376.938,17 zł.

19 dzieci pochodzących z naszego powiatu było umieszczonych w innych powiatach (łańcuckim, strzyżowskim, rzeszowskim, lubaczowskim, przeworskim, krośnieńskim, przemyskim, piaseczyńskim oraz miastach: Krosno, Rzeszów i Przemyśl), ich pobyt w rodzinie zastępczej finansowany jest przez nasz powiat. W roku 2017 Powiat Jarosławski zwrócił w/w powiatom i miastom koszty utrzymania w rodzinach zastępczych dzieci pochodzących z terenu naszego powiatu na ich terenie w kwocie 290.341,60 zł.

Pomoc na kontynuowanie nauki wychowanków rodzin zastępczych wypłacano 8 wychowankom w kwocie po 494,10 zł miesięcznie i 16 wychowankom po 500,00 zł – świadczenie przyznane zostało na zasadach ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Świadczenia wypłacono na łączną kwotę 107.757,35zł.

Pomoc jednorazową na usamodzielnienie wypłacono 7 wychowankom na kwotę 28.008,00 zł.

Pomoc jednorazowa na zagospodarowanie rzeczowe została wypłacona 11 osobom usamodzielnianym na kwotę 50.590,21 zł.

Wychowankowie mają trudności ze znalezieniem samodzielnych mieszkań i najczęściej pozostają w mieszkaniach rodziców zastępczych.

Udało się uzyskać z Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej dotacje na pokrycie kosztów realizacji zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej na kwotę 98.195,00 zł, z przeznaczeniem na dofinansowanie kosztów wynagrodzenia koordynatorów pieczy zastępczej.

Zgodnie z art. 191 ust. 8 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej gminy ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponoszą wydatki w wysokości 10% do 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w zależności od okresu pobytu dziecka w pieczy zastępczej. W związku z powyższym następujące gminy : Miasto Jarosław i Radymno, gmina Chłopice, Pruchnik, Wiązownica, Radymno, Laszki, Jarosław i Pawłosiów zwróciły wydatki poniesione przez powiat na utrzymanie dzieci w pieczy zastępczej w łącznej kwocie 239.687,23 zł.

W ramach wypłaty dodatków wychowawczych (500+) dla rodzin zastępczych z powiatu jarosławskiego, finansowanych przez budżet państwa, rozdysponowano kwotę 560.068,50 zł.

Ogółem na świadczenia dla rodzin zastępczych mieszkających w naszym powiecie wydano 1.490.952,80 zł. Plan na 2018 rok ustalono na kwotę wyższą co odpowiada potrzebom i oczekiwaniom PCPR.

1.2 alimentacja

W 2017r. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Jarosławiu wytoczyło łącznie 12 powództw o zasądzenie alimentów od rodziców biologicznych na rzecz dzieci przebywających w pieczy zastępczej w tym:

- 2 na rzecz dzieci przebywających na terenie innych powiatów,
- 2 na rzecz dzieci przebywających w instytucjonalnej pieczy zastępczej,
- 8 na rzecz dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej na terenie powiatu jarosławskiego.

Z informacji uzyskanych od rodzin zastępczych wynika, że w zdecydowanej większości alimenty są uiszczane, w innych przypadkach przeprowadzana zostaje egzekucja komornicza. W 2017r. skierowano do komornika 13 wniosków o wszczęcie egzekucji komorniczej.

1.3 sprawozdanie z efektów pracy organizatora rodzinnej pieczy zastępczej w 2017 r.

– w okresie od 1.01.2017r. do 31.12.2017r. w powiecie jarosławskim objęto opieką 96 rodzin zastępczych, w których przebywało łącznie 141 dzieci, według stanu na 31 grudnia 2017 r.: pozostało 88 rodzin zastępczych oraz 130 dzieci w nich przebywających, w tym:

- 5 rodzin zastępczych zawodowych (17 dzieci),
- 27 rodzin zastępczych niezawodowych (32 dzieci) oraz
- 56 rodzin zastępczych spokrewnionych (81 dzieci),

- w 2017r. powstało 7 nowych rodzin zastępczych, w których umieszczono łącznie 13 dzieci,
- w 2017r. ogółem w rodzinach zastępczych umieszczono 20 dzieci: 13 dzieci w nowopowstałych rodzinach zastępczych (w przypadku 1 dziecka z przyczyn zdrowotnych opiekuna zastępczego zasądzone zmiany na inną rodzinę zastępczą spokrewnioną) oraz 7 dzieci umieszczono w już istniejących w powiecie rodzinach zastępczych,
- 3 dzieci przeszło z rodzinnej pieczy zastępczej do pieczy instytucjonalnej, w przypadku 1 dziecka umieszczenie nastąpiło w styczniu 2018 r.
- w 2017 roku 6 wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej opuściło rodziny zastępcze i usamodzielniało się,
- prowadzono nabór kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, niezawodowej oraz prowadzenia rodzinnego domu dziecka, w wyniku którego zgłoszono na szkolenie 2 rodziny (za pośrednictwem Ośrodka Adopcyjnego w Rzeszowie),
- umożliwiono kandydatom na rodziców zastępczych w czasie szkolenia odbycie dodatkowo obowiązkowych praktyk (niezbędnych do uzyskania kwalifikacji) w zawodowych rodzinach zastępczych,
- biorąc pod uwagę potrzeby osób sprawujących funkcję opiekunów zastępczych, przeszkolono 13 osób tworzących rodziny zastępcze. Szkolenie miało na celu wzmocnienie ich kompetencji, podnoszenie kwalifikacji, wsparcie oraz pomoc w rozwiązywaniu problemów wychowawczych. Warsztaty umiejętności wychowawczych przeprowadziły psychoterapeutki (tytuł szkolenia: "Rodzina- wspólnie podtrzymujemy sufit - warsztaty umiejętności wychowawczych"),
- zapewniono rodzinom zastępczym pomoc i wsparcie w ramach utworzonej przez rodziny zawodowe grupy wsparcia,
- ściśle współpracowano ze środowiskiem lokalnym, w szczególności z sądem, ośrodkami pomocy społecznej, instytucjami oświatowymi oraz podmiotami leczniczymi, jak też z kościołami,
- nawiązano współpracę z pracownikami socjalnymi oraz asystentami rodzin na rzecz utrzymywania kontaktów przez rodziców biologicznych z dziećmi umieszczonymi w rodzinach zastępczych oraz podtrzymywania więzi rodzinnych w celu umożliwienia powrotu dzieci do rodzin naturalnych,
- nawiązano współpracę również z wszystkimi szkołami, do których uczęszczają wychowankowie rodzin zastępczych celem kontroli ich wyników w nauce oraz zachowania, jak też uzyskania opinii o wywiązywaniu się rodziców zastępczych ze swoich obowiązków względem szkoły,
- prowadzono poradnictwo specjalistyczne i terapię dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą oraz dzieci umieszczonych w pieczy, udzielono 26 porad psychologicznych rodzinom zastępczym wymagającym wsparcia oraz dzieciom, w tym również w miejscu ich zamieszkania,
- zapewniano pomoc prawną osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w zakresie prawa rodzinnego,
- zapewniono rodzinom zastępczym zawodowym i niezawodowym poradnictwo, mające na celu zachowanie i wzmocnienie ich kompetencji oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego,
- dokonywano okresowych ocen sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej (w przypadku dzieci powyżej 3 lat nie rzadziej niż raz na 6 miesięcy, natomiast dzieci w wieku poniżej lat 3 nie rzadziej niż raz na 3 miesiące),

- zgodnie z w/w ustawą, 4 razy w roku zorganizowano posiedzenia Zespołu ds. Oceny Sytuacji Dzieci w celu oceny zasadności dalszego pobytu dzieci w pieczy zastępczej, na które zapraszano ich rodziców biologicznych oraz przedstawicieli Ośrodka Adopcyjnego, Sądu, ośrodków pomocy społecznej, pedagogów szkół, psychologa i inne współpracujące instytucje,
- dokonano 49 ocen rodzin zastępczych funkcjonujących w powiecie pod względem predyspozycji do pełnienia powierzonych im funkcji oraz jakości wykonywanej pracy,
- sprawowano nadzór nad prawidłowością funkcjonowania rodzin zastępczych,
- na prośbę Sądu wydano 8 opinii o spełnianiu lub braku spełniania przez kandydatów warunków na rodzinę zastępczą, w tym celu przeprowadzono w środowisku 8 analiz sytuacji osobistej, rodzinnej i majątkowej kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej
- udzielano pomocy na prośbę Sądu w poszukiwaniu rodzin zastępczych dla dzieci, jak również współpracowano z kuratorami w interwencyjnych umieszczeniach dzieci w pieczy zastępczej,
- 10 razy wnioskowano do Sądu o wszczęcie z urzędu postępowania o wydanie zarządzeń wobec dzieci celem uregulowania ich sytuacji prawnej (po upływie 18 miesięcy od dnia umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej), w efekcie czego dotychczas Sąd pozbawił władzy rodzicielskiej jednych rodziców biologicznych, co uregulowało sytuację prawną 2 dzieciom przebywającym w pieczy zastępczej, pozostałe sprawy dotyczące 10 dzieci są aktualnie w toku,
- zgłoszono do Ośrodka Adopcyjnego informacje o 12 dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, z których wobec 4 uzasadniono przysposobienie. Decyzją Ośrodka Adopcyjnego w Rzeszowie wszystkie 4 zakwalifikowano do adopcji, 2 umieszczono w rodzinach przysposabiających, natomiast 2 oczekuje na adopcję. Pozostałych 8 dzieci nie zakwalifikowano do przysposobienia: 3 ze względu na brak zgody dziecka, które ukończyło 13 rok życia oraz 5 z uwagi na więzi z rodziną zastępczą,
- aktualizowano nałożony na starostę obowiązek prowadzenia rejestru rodzin pełniących funkcję rodzin zastępczych niezawodowych i zawodowych oraz rejestru kandydatów zakwalifikowanych do pełnienia tych funkcji,
- zorganizowano uroczystość Dnia Rodzicielstwa Zastępczego dla opiekunów zastępczych oraz dzieci w celu promowania idei rodzicielstwa zastępczego oraz pozyskiwania kolejnych kandydatów,
- umożliwiono systematyczne podnoszenie kwalifikacji koordynatorom rodzinnej pieczy zastępczej poprzez udział w szkoleniach i konferencjach.

2. INSTYTUCJONALNA PIECZA ZASTĘPCZA

2.1 placówki opiekuńczo-wychowawcze:

Dom pod Lipami Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza w Radymnie, ul. Mickiewicza 30.

W 2017r. średnia liczba dzieci w Domu pod Lipami Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej w Radymnie wynosiła 29, z czego dwoje wychowanków przebywało w Młodzieżowym Ośrodku Socjoterapeutycznym, jeden w MOW.

- 18 wychowanków pochodzi z naszego powiatu i miasta Jarosław

	Koszt w 2017r.	Koszt od Lutego 2018r.
Dom pod Lipami w Radymnie	4.079,56 zł	4 476,39 zł

W 2017r. w Domu Dziecka w Jarosławiu przebywało 10 dzieci z terenu innych powiatów. Otrzymano z tego tytułu dotację w łącznej kwocie **436 814,82 zł (tj. dochód powiatu)**

Nasz powiat natomiast dotował pobyt 8 dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie innych powiatów na kwotę: **298 579,04 zł (tj. wydatek powiatu)**

W 2017r. do Domu pod Lipami w Radymnie przyjęto 4 wychowanków a na terenie innego powiatu umieszczono 1 dziecko (pochodzące z powiatu jarosławskiego).

Na terenie innych powiatów w instytucjonalnej pieczy zastępczej przebywa obecnie 6 wychowanków (Dom Dziecka Nowa Grobla, Dom dla Dzieci w Rakszawie, Dom Dziecka „Moja Rodzina” w Prałkowcach, „Słoneczny Dom” w Tarnowie- stan na 31.12.2017r.).

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, gminy ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponoszą wydatki w wysokości 10%, 30%, 50% na opiekę i wychowanie dziecka w instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Do gmin tych należą: Gmina Jarosław, Miasto Jarosław, Gmina Radymno, Gmina Laszki, Gmina Pruchnik.

Dochód dla Powiatu z w/w gmin w 2017r. wyniósł **253 196,30 zł.**

2.2 Regionalna Placówka Opiekuńczo-Terapeutyczna

Od września 2017r. na terenie naszego powiatu funkcjonuje Regionalna Placówka Opiekuńczo –Terapeutyczna przeznaczona dla dzieci wymagających szczególnej opieki, które ze względu na stan zdrowia wymagają stosowania specjalistycznej opieki i rehabilitacji oraz nie mogą zostać umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej lub placówce opiekuńczo-wychowawczej. Celem działalności tej placówki jest m. inn. Zapewnienie tym dzieciom: całodobowej specjalistycznej opieki i wychowania, rehabilitacji, działań terapeutycznych, świadczeń zdrowotnych oraz zaspokajania niezbędnych potrzeb, kształcenia i wychowania.

Placówka powstała w związku z likwidacją Specjalnego Ośrodka Wychowawczego Nr 2 w Jarosławiu – Uchwała nr 234/4710/16 z dnia 8 listopada 2016r. Zarząd Województwa podkarpackiego w Rzeszowie zlecił prowadzenie RPOT Zgromadzenia Sióstr Służebniczek NMP NP. Prowincja Przemyska z siedzibą w Jarosławiu przy ul. Ks. M. Lisińskiego 7.

Placówka posiada 20 miejsc statutowych. Od września do grudnia 2017r. w w/w placówce przebywało 6 dzieci (w tym dwoje z terenu pow. Jarosławskiego). W 2017r. średni miesięczny koszt utrzymania wynosił **5.027,29 zł**

2.3 usamodzielnienie wychowanków z placówek opiekuńczo-wychowawczych i młodzieżowych ośrodków wychowawczych

Placówki (Domy Dziecka, MOW) opuściło w 2017r. 6 osób

W 2017r. 18 wychowanków kontynuowało naukę. Wyplacono łącznie na to zadanie **74.199,03 zł** (z czego **300 zł** wpłynęło na konto powiatu jako dochód z tytułu nienależnie pobranego świadczenia).

Na koniec grudnia 2017r. naukę kontynuowało 14 wychowanków.

W 2017r. 3 wychowankom wypłacono pomoc na całkowite usamodzielnienie na łączną kwotę **13.488,00 zł.** (2 x po 3.444 zł i 1x 6.600 zł)

Pomocą na zagospodarowanie w formie rzeczowej objęto 7 osób na łączną kwotę: **34.259,89zł.**

Pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej w większości wychowankowie przeznaczyli na zakup niezbędnych rzeczy do mieszkania lub przeznaczyli na jego remont.

W dalszym ciągu problem stanowi zabezpieczenie mieszkań dla wychowanków opuszczających placówki.

3. ZESTAWIENIE POTRZEB W ZAKRESIE SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ

3.1 rodzinnej pieczy zastępczej

pomoc dla rodzin zastępczych

- comiesięczna pomoc dla rodzin zastępczych planowana zgodnie z art.80 i 81 ustawy - **1.658.000 zł**
- dofinansowanie do wypoczynku dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych planowana zgodnie z art. 83 ust. 1 pkt 1 ustawy - 41.400 zł
- jednorazowa pomoc na przyjęcie dziecka planowana zgodnie z art. 83 ust. 1 pkt 2 ustawy - 36.000 zł
- środki na utrzymanie lokalu mieszkalnego dla rodzin niezawodowych i zawodowych planowana zgodnie z art.83 ust.2 ustawy - 34.220 zł
- świadczenie na pokrycie wydatków związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki - planowana zgodnie z art. 83 ust. 21 pkt 2 lit. b ustawy - 20.000 zł
- świadczenie na pokrycie kosztów związanych z przeprowadzeniem remontu lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego planowana zgodnie z art. 83 ust. 4 ustawy- 15.000 zł

wynagrodzenia dla zawodowych rodzin zastępczych

- comiesięczne wynagrodzenie dla rodziny zawodowej - planowane zgodnie z art. 85 ustawy - 223.900 zł
- wynagrodzenie dla pomocy przy sprawowaniu opieki nad dzieckiem w zawodowych rodzinach zastępczych wychowujących powyżej 3 dzieci planowana zgodnie z art. 57 ustawy - 45.700 zł

pomoc dla usamodzielnianych wychowanków rodzin zastępczych

- comiesięczna pomoc na kontynuowanie nauki planowana zgodnie z art. 146. ust. 2 ustawy - 160.000 zł
- jednorazowa pomoc na usamodzielnienie planowana zgodnie z art. 149 ustawy - 44.000 zł
- jednorazowa pomoc rzeczowa na zagospodarowanie planowana zgodnie z art. 150 ustawy - 50.000 zł

wyliczenie środków finansowych jakie Powiat Jarosławski będzie przekazywał innym powiatom w ramach zawartych porozumień dotyczących umieszczania dzieci w rodzinach zastępczych

- powiatowi strzyżowskiemu- 36.000,00 zł
- powiatowi łąccuckiemu - 36.600,00 zł
- powiatowi rzeszowskiemu - 36.600,00 zł

- powiatowi przeworskiemu - 120.994,80 zł
- powiatowi lubaczowskiemu - 36.600,00 zł
- powiatowi przemyskiemu - 38.356,20 zł
- powiatowi krośnieńskiemu - 184.360,00 zł
- powiatowi piaseczyńskiemu – 49.200,00 zł
- gminie miejskiej Krosno - 95.384,40 zł
- miastu Przemyśl - 54.360,00 zł

Łącznie 688.455,40 zł

3.2 instytucjonalnej pieczy zastępczej

Potrzeby na 2018r. dotyczące pokrycia finansowego zawartych/ obowiązujących porozumień

– Wydatki Powiatu:

Powiat Przemyski: 80.493,66 zł

Powiat Lubaczowski: 45.870,97 zł

Powiat Przeworski: 84.460,69 zł

Miasto Tarnów: 69.358,09 zł (jeszcze po średnim koszcie z 2017r.)

Dochody Powiatu:

Powiat Kolbuszowski: 53.319,84 zł

Powiat Lubaczowski: 53.319,84 zł

Powiat Rzeszowski: 53.319,84 zł

Powiat Przeworski: 213.279,36 zł

Miasto Gliwice: 53.319,84 zł

Powiat Sanocki: 53.319,84 zł

Kwoty potrzebne na:

- kontynuowanie nauki: **174.934,03 zł**

- pomoc na wypłatę ewentualnej pomocy na zagospodarowanie w formie rzeczowej:

99.469,00zł.

- Wypłata ewentualnych usamodzielnień: **165.012,00 zł**

Powyższe kwoty ujęto w planie finansowym na 2018r. mogą one ulec zmianie w zależności od potrzeb zgłaszanych przez wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz wychowanków młodzieżowych ośrodków wychowawczych.

4. EWALUACJA POWIATOWEGO PROGRAMU ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ W POWIECIE JAROSŁAWSKIM NA LATA 2015-2017 PRZYJĘTEGO UCHWAŁĄ RADY POWIATU NR LV/469/2014 W DNIU 14.11.2014 R.

Przedmiotem ewaluacji jest ocena skuteczności realizowanych zadań w oparciu o analizę założonych wskaźników, określająca stopień realizacji celów programu. Dodatkowym narzędziem ewaluacji programu jest obserwacja i analiza corocznych Powiatowych Programów Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej, dokonana po upływie okresu na który został sporządzony Program w ramach corocznego sprawozdania PCPR ze swojej działalności.

Monitoring programu polegał na zbieraniu danych dotyczących zrealizowanych działań zebranych w formie rocznych Powiatowych Programów Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej (o którym mowa w art. 182 ust. 6 ustawy). W myśl niniejszego artykułu PCPR składa Zarządowi Powiatu coroczne sprawozdanie z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie oraz przedstawia zestawienie potrzeb w zakresie systemu pieczy zastępczej i na tej podstawie Zarząd Powiatu uchwała Powiatowy Program Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej. Dodatkowym narzędziem monitoringu jest stała obserwacja i nadzorowanie realizacji działań, jak również w przypadku zmian sytuacji reagowanie i odpowiednie dostosowywanie działań w szczególności dotyczących zabezpieczenia środków finansowych w przypadkach losowych (np. umieszczenie w pieczy zastępczej dzieci z rodzin wielodzietnych).

Cel główny Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Jarosławskim w latach 2015-2017, którym było zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców, **został w pełni zrealizowany.**

Cele szczegółowe natomiast, tj:

1. praca z rodziną umożliwiającą powrót dziecka do rodziny lub gdy jest to niemożliwe – dążenie do przysposobienia dziecka a w przypadku braku możliwości przysposobienia dziecka - opiekę i wychowanie w środowisku zastępczym
2. przygotowanie dziecka do:
 - a) godnego, samodzielnego i odpowiedzialnego życia
 - b) pokonywania trudności życiowych
 - c) nawiązywania i podtrzymywania bliskich, osobistych i społecznie akceptowanych kontaktów z rodziną i rówieśnikami, w celu łagodzenia skutków doświadczania straty i separacji oraz zdobywania umiejętności społecznych
3. zaspokojenie potrzeb emocjonalnych dzieci, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych i kulturalno-rekreacyjnych

- również zostały zrealizowane na poziomie odpowiadającym potrzebom.

Poniższa analiza porównawcza wskaźników osiągnięcia celów przedstawia rozwój pieczy zastępczej w powiecie jarosławskim w latach, które obejmuje niniejszy program.

Wskaźnik 1. Liczba rodzin zastępczych w powiecie

Wskaźnik 2. Zwiększenie liczby niezawodowych i zawodowych rodzin zastępczych

Tabela 1. *Liczba rodzin zastępczych w powiecie jarosławskim, w tym rodzin zastępczych z pełnoletnimi wychowankami (stan na 31 grudnia)*

Rodziny zastępcze	2015 r.	2016 r.	2017 r.
spokrewnione	53	59	56
niezawodowe	26	26	27
zawodowe, w tym:	5	5	5
specjalistyczne	1	1	1
pełniące funkcję pogotowia rodzinnego	1	1	1
RAZEM	84	90	88

Źródło: opracowanie własne PCPR Jarosław

Powyższe dane przedstawiają wzrost o jedną liczbę rodzin zastępczych niezawodowych w powiecie jarosławskim na przestrzeni ostatnich 3 lat, jednak dynamicznie zmieniająca się sytuacja powodowała nieznaczne wahania co do ich ilości w ciągu całego roku. Liczba rodzin zastępczych zawodowych natomiast w ciągu ostatnich 3 lat nie zmieniła się.

Od 2014 r. w powiecie jarosławskim funkcjonuje zawodowa rodzina zastępcza pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego, która pełni ważną rolę w przypadkach nagłego umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej.

Dodatkowo w celu zwiększenia liczby niezawodowych i zawodowych rodzin zastępczych w powiecie jarosławskim, Organizator rodzinnej pieczy zastępczej w poszczególnych latach zrealizował następujące działania:

2015	2016	2017
-prowadzono nabór kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, niezawodowej oraz prowadzenia rodzinnego domu dziecka, w wyniku którego pozyskano 3 małżeństwa do pełnienia funkcji niezawodowej rodziny zastępczej, dzięki czemu uzyskano dodatkowe miejsca dla dzieci w pieczy	-prowadzono nabór kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, niezawodowej oraz prowadzenia rodzinnego domu dziecka, w wyniku którego pozyskano 5 rodzin do pełnienia funkcji niezawodowej rodziny zastępczej, dzięki czemu uzyskano dodatkowe miejsca dla dzieci w pieczy	-prowadzono nabór kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, niezawodowej oraz prowadzenia rodzinnego domu dziecka, w wyniku którego zgłoszono na szkolenie 2 rodziny (za pośrednictwem Ośrodka Adopcyjnego w Rzeszowie),
- kwalifikowano osoby kandydujące do pełnienia funkcji rodziny zastępczej oraz wydano zaświadczenia kwalifikacyjne potwierdzające ukończenie szkolenia 3 nowym rodzinom	- kwalifikowano osoby kandydujące do pełnienia funkcji rodziny zastępczej oraz wydano zaświadczenia kwalifikacyjne potwierdzające ukończenie szkolenia 5 nowym rodzinom	- kwalifikowano osoby kandydujące do pełnienia funkcji rodziny zastępczej oraz wydano zaświadczenia kwalifikacyjne potwierdzające ukończenie szkolenia 2 nowym rodzinom
- organizowano szkolenia dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka (za pośr. Katolickiego Centrum Wspierania Rodziny i Pieczy Zastępczej w Krośnie), w wyniku którego przeszkolono kolejnych 6 osób	- organizowano szkolenia dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka (za pośrednictwem Ośrodka Adopcyjnego w Rzeszowie), w wyniku którego przeszkolono kolejnych 8 osób	- organizowano szkolenia dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka (za pośrednictwem Ośrodka Adopcyjnego w Rzeszowie), w wyniku którego przeszkolono kolejnych 2 osoby
- umożliwiono kandydatom na rodziców zastępczych w	- umożliwiono kandydatom na rodziców zastępczych w	- umożliwiono kandydatom na rodziców zastępczych w

czasie szkolenia odbycie dodatkowych praktyk (niezbędnych do uzyskania kwalifikacji) w zawodowych rodzinach zastępczych lub placówkach opiekuńczo-wychowawczych	czasie szkolenia odbycie dodatkowo obowiązkowych praktyk (niezbędnych do uzyskania kwalifikacji) w zawodowych rodzinach zastępczych	czasie szkolenia odbycie dodatkowo obowiązkowych praktyk (niezbędnych do uzyskania kwalifikacji) w zawodowych rodzinach zastępczych,
---	---	--

Wskaźnik 3. Liczba dzieci umieszczonych poza rodziną naturalną w pieczy zastępczej rodzinnej.

Tabela 2. *Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych na terenie powiatu jarosławskiego z uwzględnieniem pełnoletnich wychowanków pozostających w rodzinach zastępczych (stan na 31 grudnia)*

Dzieci w rodzinach zastępczych	2015	2016	2017
spokrewnionych	72	83	81
niezawodowych	30	33	32
zawodowych,	15	13	17
w tym:			
specjalistycznych	1	1	1
pogotowiu rodzinnym	0	0	0
RAZEM	117	129	130

Zródło: opracowanie własne PCPR Jarosław

Powyższy schemat wskazuje wzrost liczby dzieci umieszczonych w 2017 r. w zawodowych rodzinach zastępczych, jak również wzrost liczby dzieci ogólnie przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2015-2017.

Wskaźnik 4. Liczba dzieci umieszczonych poza rodziną naturalną w pieczy zastępczej instytucjonalnej.

Tabela 3. *Liczba dzieci umieszczonych w placówce opiekuńczo-wychowawczej „Dom pod Lipami” w Radymnie funkcjonującej na terenie powiatu jarosławskiego z uwzględnieniem pełnoletnich wychowanków pozostających w pieczy zastępczej (stan na 31 grudnia)*

Dzieci w placówce opiekuńczo-wychowawczej	2015	2016	2017
Liczba	32	29	27

Zródło: opracowanie własne PCPR Jarosław na podstawie danych z placówki opiekuńczo-wychowawczej „Dom pod Lipami” w Radymnie

Analizując powyższe zestawienie, liczba dzieci umieszczanych w placówce opiekuńczo-wychowawczej w latach 2015-2017 ulegała stopniowemu zmniejszeniu, co jest oczekiwanym rezultatem zrealizowanego programu.

Uchwałą Nr 234/4710/16 z dnia 8 listopada 2016 r. Zarząd Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie zlecił prowadzenie Regionalnej Placówki Opiekuńczo-Terapeutycznej w Jarosławiu Zgromadzeniu Sióstr Służebniczek NMP NP Prowincja

Przemyska. Placówka ta jest przeznaczona dla dzieci i młodzieży w wieku szkolnym, które ze względu na stan zdrowia bądź niepełnosprawność, wymagają specjalistycznej opieki medycznej oraz rehabilitacyjno-terapeutycznej i z tego powodu nie mogą zostać umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej lub placówce opiekuńczo-wychowawczej. Według stanu na 31 grudnia 2017 r. w w/w placówce przebywało 6 dzieci, w tym 2 z powiatu jarosławskiego.

Wskaźnik 5. Wykorzystanie środków finansowych na realizację programu.

Wskaźnik 6. Wsparcie dla rodzin zastępczych merytoryczne i finansowe (formy, zakresy).

W ramach merytorycznego wsparcia dla rodzin zastępczych zapewniono poradnictwo oraz szkolenia, mające na celu podniesienie kompetencji wychowawczych funkcjonujących rodzin zastępczych oraz zapewnienie wsparcia w rozwiązywaniu problemów wychowawczych. W latach objętych programem przedstawiało się to następująco:

2015	2016	2017
- szkolenie dla rodzin zastępczych spokrewnionych, temat: „Metody wyciszania agresji i kontrolowania złości u dzieci i młodzieży”	- szkolenie dla rodzin zastępczych, temat: „Wychowanie w rodzinie zastępczej - warsztaty umiejętności wychowawczych dla opiekunów zastępczych”	- szkolenie: Warsztaty umiejętności wychowawczych, temat: „Rodzina- wspólnie podtrzymujemy sufit - warsztaty umiejętności wychowawczych”
- biorąc pod uwagę potrzeby rodzin zastępczych szkolenie zapewniające pomoc w rozwiązywaniu problemów wychowawczych, temat: „Problematyka więzi emocjonalnych w systemie rodzinnym”, „Doświadczenie traumy rozwojowej oraz jej długotrwałe skutki”, „Psychologiczny profil dziecka z FAS”	- umożliwiono dostęp do specjalistycznej pomocy, udzielono 21 porad psychologicznych rodzinom wymagającym wsparcia oraz dzieciom, w tym również w miejscu ich zamieszkania,	- zapewniono rodzinom zastępczym pomoc i wsparcie w ramach utworzonej przez rodziny zawodowe grupy wsparcia,
- umożliwiono dostęp do specjalistycznej pomocy, udzielono 54 porad psychologicznych rodzinom wymagającym wsparcia oraz dzieciom, w tym również w miejscu ich zamieszkania,	- zapewniono rodzinom zastępczym pomoc i wsparcie w ramach utworzonej przez rodziny zawodowe grupy wsparcia	- prowadzono poradnictwo specjalistyczne i terapię dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą oraz dzieci umieszczonych w pieczy, udzielono 26 porad psychologicznych rodzinom zastępczym wymagającym wsparcia oraz dzieciom, w tym również w miejscu ich zamieszkania,
- prowadzono poradnictwo i terapię dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą oraz dzieci umieszczonych w pieczy	- prowadzono poradnictwo i terapię dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą oraz dzieci umieszczonych w pieczy	- kwalifikowano osoby kandydujące do pełnienia funkcji rodziny zastępczej oraz wydano zaświadczenia kwalifikacyjne

		potwierdzające ukończenie szkolenia 2 nowym rodzinom
- zapewniono rodzinom zastępczym pomoc i wsparcie w ramach utworzonej przez rodziny zawodowe grupy wsparcia	- zapewniano pomoc prawną osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w zakresie prawa rodzinnego	zapewniano pomoc prawną osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w zakresie prawa rodzinnego,
- zapewniano pomoc prawną osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w zakresie prawa rodzinnego	- nawiązano współpracę z Państwową Szkołą Techniczno-Ekonomiczną w Jarosławiu w zakresie świadczenia bezpłatnej pomocy studentów pedagogiki w postaci korepetycji dla dzieci i młodzieży będących wychowankami rodzin zastępczych z terenu powiatu	zapewniono rodzinom zastępczym zawodowym i niezawodowym poradnictwo, mające na celu zachowanie i wzmocnienie ich kompetencji oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego

Rodzinom zastępczym udzielono wsparcia w postaci wypłaconych świadczeń na pokrycie kosztów utrzymania każdego umieszczonego w rodzinie dziecka, w wysokości miesięcznie:

- rodzinie zastępczej spokrewnionej – 660 zł
- rodzinie zastępczej niezawodowej – 1000 zł
- rodzinie zastępczej zawodowej – 1000 zł

oraz dodatku na pokrycie zwiększonych kosztów utrzymania dziecka, przysługującego na dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności w wysokości 200 zł miesięcznie. Fakultatywnie rodzinom zastępczym przyznano: dofinansowania do wypoczynku poza miejscem zamieszkania dziecka, jednorazowe świadczenia na pokrycie niezbędnych kosztów związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka, świadczenia na pokrycie kosztów związanych wystąpieniem zdarzeń losowych lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki. Kwoty finansowania rodzin zastępczych w w/w zakresie przedstawia tabela poniżej:

Tabela 4. *Finansowanie rodzin zastępczych w powiecie jarosławskim zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej*

Pomoc na:	2015 r.	2016 r.	2017 r.
	kwota zł	kwota zł	kwota zł
pokrycie kosztów utrzymania dziecka zgodnie z art. 80 ust. 1 (w tym art. 81 ust. 1)	1.164.230,14	1.248.561,89	1.261.380,31
pokrycie niezbędnych kosztów	14.990,00	12.695,74	20.627,00

związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka zgodnie z art. 83 ust. 1 pkt 2a			
dofinansowanie do wypoczynku poza miejscem zamieszkania dziecka zgodnie z art. 83 ust.1 pkt 1	13.160,00	11.420,00	9.450,96
pokrycie kosztów związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki, zgodnie z art. 83 ust. 1 pkt 2b	0	5.500,00	1.500,00
RAZEM	1.192.380,14	1.278.177,63	1.292.958,27

Źródło: opracowanie własne PCPR Jarosław

Według powyższych danych finansowanie rodzin zastępczych w zakresie pokrycia kosztów utrzymania dziecka od 2015 r. do 2017 r. miało tendencję wzrostową.

Zdecydowanie natomiast wzrosła w 2017 r. wysokość przyznanych świadczeń na pokrycie niezbędnych kosztów związanych z potrzebami przyjmowanego do rodziny zastępczej dziecka. Na przestrzeni lat 2015-2016 zmniejszeniu stopniowo ulegały wysokości przyznanych dofinansowań do wypoczynku poza miejscem zamieszkania dziecka, podobnie jak świadczenia na pokrycie kosztów związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki.

Dodatkowo rodziny zastępcze zawodowe otrzymywały wsparcie w postaci wynagrodzenia za wykonywaną pracę, co przedstawiało się na następującym poziomie:

Tabela 5. *Wynagrodzenia rodzin zastępczych zawodowych w powiecie jarosławskim*

Rok	wynagrodzenia rodzin zastępczych zawodowych w zł
2015	177.265,77
2016	170.637,96
2017	170.486,64

Źródło: opracowanie własne PCPR Jarosław na podstawie list wypłat w poszczególnych latach

Wynagrodzenia zawodowych rodzin zastępczych w latach 2015-2017 kształtowały się na porównywalnej wysokości tego świadczenia.

W latach 2015-2017 w powiecie dodatkowo zostały zatrudnione 3 osoby do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich przy rodzinach zastępczych zawodowych.

Pełnoletnim wychowankom opuszczającym rodziną bądź instytucjonalną pieczę zastępczą, zwanym osobami usamodzielnianymi przyznano pomoc finansową na:

- a) kontynuowanie nauki,
- b) usamodzielnienie,
- c) zagospodarowanie.

Wysokość pomocy oraz liczbę wychowanków z niej korzystających obrazuje tabela poniżej:

Wskaźnik 7. Zwiększenie usamodzielnienia osób opuszczających system pieczy zastępczej.

Tabela 6. *Usamodzielnienia dzieci z rodzin zastępczych w powiecie jarosławskim*

Pomoc na:	2016		2017	
	liczba osób	kwota w zł	liczba osób	kwota w zł
kontynuowanie nauki	23	113.874	24	107.757,35
usamodzielnienie	5	18.123	7	28.008,00
zagospodarowanie	4	18.634	11	50.590,21
RAZEM	-	150.631	-	186.355,56

Źródło: opracowanie własne PCPR Jarosław

Według powyższego zestawienia widoczna jest porównywalna wysokość wypłacanego świadczenia w przedstawianych latach 2016-2017 z tytułu kontynuowania nauki przez wychowanków rodzin zastępczych. Pomoc na kontynuowanie nauki przyznaje się osobie usamodzielnianej, jeżeli nadal kontynuuje naukę, nie dłużej niż do ukończenia przez nią 25 roku życia. Wysokość świadczenia z tytułu całkowitego usamodzielnienia w 2017r. wzrosła w porównaniu z rokiem 2016. Pomoc na usamodzielnienie może zostać wypłacona, w zależności od ustaleń indywidualnego programu usamodzielnienia, nie później niż do ukończenia przez osobę usamodzielnianą 26 roku życia. Wysokość świadczenia na zagospodarowanie w formie rzeczowej uległa wzrostowi w 2017r. w porównaniu z 2016r. Pomoc na zagospodarowanie jest wypłacana jednorazowo, nie później niż do ukończenia przez osobę usamodzielnianą 26 roku życia.

Tabela 7. *Usamodzielnienia dzieci z placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz młodzieżowych ośrodków wychowawczych w powiecie jarosławskim*

Pomoc na:	2015		2016		2017	
	osoby	kwota w zł	osoby	kwota w zł	osoby	kwota w zł
placówki opiekuńczo-wychowawcze						
kontynuowanie nauki	3	12.500	5	21.214	8	33.187,66
usamodzielnienie	1	6.600	1	6.600	1	6.600,00
zagospodarowanie	2	9.800	2	7.957	4	19.419,19
RAZEM	-	28.900	-	35.771	-	59.206,85

młodzieżowe ośrodki wychowawcze (w tym specjalne ośrodki wychowawcze)						
kontynuowanie nauki	10	38.518	12	39.849	10	41.011,37
usamodzielnienie	0	0	0	0	2	6.888,00
zagospodarowanie	3	12.724	3	15.152	3	14.840,70
RAZEM	-	51.242	-	55.001	-	62.740,07

Źródło: dane własne PCPR Jarosław

W usamodzielnieniach wychowanków domów dziecka liczba przyznanych świadczeń na kontynuowanie nauki ma tendencję wzrostową. Pomoc na całkowite usamodzielnienie wśród wychowanków domu dziecka kształtuje się na jednakowym poziomie w omawianych 3 latach. Od roku 2016 widoczny jest natomiast wzrost liczby przyznanego świadczenia na zagospodarowanie w formie rzeczowej.

Omawiana tabela obrazuje podobny poziom liczby osób kontynuujących naukę wśród wychowanków młodzieżowych ośrodków wychowawczych w uwzględnionych latach. W 2017r. wypłacono dwóm osobom pomoc na całkowite usamodzielnienie, po zakończeniu nauki, nie później niż do czasu ukończenia przez nich 26 roku życia.

Na przestrzeni lat 2015-2017 utrzymała się stała ilość wypłaconej pomocy na zagospodarowanie w formie rzeczowej. Wychowankowie wnioskuje o te środki w związku z potrzebą przeznaczenia ich np. na zakup niezbędnych mebli, sprzętu rtv-agd do wynajmowanego mieszkania lub na jego remont.

Wskaźnik 8. Zmniejszenie liczby dzieci w wieku poniżej 10 roku życia przebywających w instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Tabela 8. *Liczba dzieci w wieku poniżej 10 roku życia przebywających w placówce opiekuńczo-wychowawczej*

Dzieci poniżej 10 r.ż. w placówce opiekuńczo-wychowawczej	2015	2016	2017
Liczba dzieci	8	4	2

Źródło: opracowanie własne PCPR Jarosław na podstawie danych z Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej „Dom pod Lipami” w Radymnie

Wskaźnik 9. Zwiększenie świadomości społeczności lokalnej odnośnie wartości rodziny.

W celu zwiększenia świadomości społeczności lokalnej odnośnie wartości rodziny, jak również dla propagowania idei rodzicielstwa zastępczego w powiecie jarosławskim, zorganizowano w każdym roku objętym Programem imprezy okolicznościowe pod nazwą Dzień Rodzicielstwa Zastępczego, co przyczyniło się do podkreślenia znaczenia i doceniania roli rodzicielstwa zastępczego. W/w imprezy miały ponadto na celu zwiększenie motywacji oraz podjęcie inicjatyw przez społeczność, dotyczących zastępczych form opieki rodzinnej oraz były okazją do spotkania się i wymiany doświadczeń rodzin zastępczych już funkcjonujących, jak też do pozyskania nowych kandydatów. Kolejnym działaniem było udzielenie wywiadu do telewizji lokalnej promującej rodzicielstwo zastępcze oraz wzięcie udziału w audycji radiowej, również z udziałem funkcjonujących rodzin zastępczych (przekazywanie dobrych praktyk). Dodatkowo na rzecz podniesienia poziomu wiedzy

społeczeństwa na temat rodzinnej opieki zastępczej dokonano dystrybucji ulotek i plakatów informacyjnych oraz aktualizacji strony internetowej.

Wskaźnik 10. Zwiększenie liczby dzieci wychodzących z systemu pieczy zastępczej pod opiekę rodzin biologicznych.

Tabela 9. *Liczba dzieci powracających z placówki opiekuńczo-wychowawczej do rodziców biologicznych*

Dzieci powracające z placówki opiekuńczo-wychowawczej	2015	2016	2017
Liczba	3	1	0

Zródło: opracowanie własne PCPR Jarosław na podstawie danych z placówki opiekuńczo-wychowawczej „Dom pod Lipami” w Radymnie

Tabela 10. *Liczba dzieci powracających z rodzinnej pieczy zastępczej do rodziców biologicznych*

Dzieci powracające z rodzin zastępczych	2015	2016	2017
Liczba	2	4	0

Zródło: opracowanie własne PCPR Jarosław

Powyższy wskaźnik nie został osiągnięty. Na przestrzeni lat 2015-2017 zmniejszyła się liczba dzieci, które powróciły pod opiekę rodziców biologicznych.

Powrót dziecka uzależniony jest przede wszystkim od postawy rodziców biologicznych i ich starań o przywrócenie opieki nad dzieckiem.

Zgodnie z zapisami ewaluacji Programu, powyższe dane zostały przedstawione w corocznych sprawozdaniach PCPR ze swojej działalności w 2016, 2017 i 2018 roku za rok poprzedni.